

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXXXIII. Quæ sint partes eiusdem Materiales?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

certi consistit de materia pœnitentiæ. 5. Et Concil. Trident. timidè scripsit, Actionem pœnitentis esse materiam pœnitentiæ, vel quasi: Ego ipsa est Sacramentum, vel quasi; & effectus eius est remissio peccatorum, vel quasi. 6. *Scotista*. Quia effectus pœnitentiæ apud significatur per Absolutionem, non per Confessionem; at Sacramentum est signum rei: ergo. &c. 7. Id est Sacramentum, quod à ministro confertur; talis hic est Absolutio, non Confessio. 8. Absolutio sola est causa gratiæ, cum tota vis pœnitentiæ in Clauibus consistat: at hæ sunt Absoluentis.

AUTOR. Partes essentielles Pœnitentiæ sunt duæ: Absolutio Sacerdotis ut Forma; Actus pœnitentis ut Materia. Ita Communis: & Tridentinum *Sess. 14. Can. 3.* & Concil. Florent. Quia *pœnitentiâ est actio pœnitentis: non, ut Scotus ait, est Absolutio pœnitentis, facta certis verbis.* 2. Sacerdos absoluere non debet vllum, nisi quem ex signis visibilibus pœnitentem esse cognoscit; cum Sacramentum sit signum visibile gratiæ à Deo institutum: Cur igitur Confessio, tale signum, non foret pars Sacramenti? Significat enim confitens se voluntate recedere à peccato, ac proinde iustificari: quod Absolutione completur. 3. Confitens concurret ad remissionem peccatorum; 1. Ioann. 1. *Si confiteamur peccata nostra, fidelis. &c.* Proinde, ut Absolutus dicitur verè iustificari; sic & Confessus. Itaque Confessio & Absolutio sunt partes essentielles.

DEO AD I. Pariter & in Baptismo: at res perantiqua est; termini sunt recipientes, & rei explicandæ aptiores.

AD II. Conuenit: nam Communis tenetur; ut patet.

AD III. Actiones pœnitentis non habent vim Sacramentalem, nisi ut instrumenta sunt Dei: sicut & verba Sacerdotis.

AD IV. At Gabriel *4. dist. 17. q. 2.*

art. 1. docet de Confessione & Absolutione ex Communi sententia, & is vixit ante 100. annos, citatque S. Thomam. &c. Sic & Concilium Florent. anno 1439.

AD V. Sic ex hoc, *Quasi Unigenitus à Patre*, liceret dicere, Christus est Unigenitus, vel quasi. Vox quasi non semper extenuat rem. Et Confessio est quasi materia; quia est insensibile signum actionis transeuntis; non solida & subsistens.

AD VI. Etiam Confessio significat pœnitentem recedere à peccato; seu Absolutio, Sacerdotem expellere peccatum.

AD VII. Minister Sacramenti est, qui vel totum, vel partem Sacramenti conficit potiore; ut hic Absolutionem Sacerdos; Confitens tamen cooperator est necessarius.

AD VIII. Operatur per Claves Absoluens; at & cooperatur Confitens: Ut homo constat ex corpore & anima; solâ hæc intelligit: ita Sacramentum constat partibus duabus; vnâ tamen operatur; & quidem non sine alia.

QVÆSTIO LXXXIV.

Quæ sunt partes Materiales Pœnitentiæ?

LUTHERO-CALVINISTARVM triplex errat sententia. I. LUTHERVS *lib. contra Bullam Anni christi art. 5* anno 1520, & 1521. etsi non neget tres esse partes; Satisfactionem tamen non esse iuris diuini; tamen anno 1543. in refut. art. Louan. prop. 17. n. patet esse tres; sed duas, ait in Smalcald. art. anno 1537. *Contritionem ex minis legis, & Fidem ex Evangelii promissis.* Sic & Melanct. in *Locis*, anno 1521. in *Conf. Aug.* anno 1530. posuit eas Mortificationem, & Viuificationem. Sic C. nuriatores &c.

H. LUTHERANI alii certum addunt, Opus bonum, leu.

seu nouam Obedientiam. Ita Lutherus in 2. Disput. contra Antinomios, anno 1528. propos. 1. Statuit Dolorem de peccato & Propositum melioris vitæ. Hoc esse ait, *Disput. 3. Fidem in Deum, & opera bona.* Sic & Melanch. in *Apolog. Conf. iug.* assignat Contritionem, Fidem, Nouam obedientiam. Sic omnes Molles Lutherani contra Rigidos Liliycianos; vt sunt Confessionistæ Saxonici.

III. CALVINVS *Infl. l. 3. c. 3. §. 8.* asserit duas: Mortificationem, & Viuificationem: id est, Abnegationem veteris hominis, seu vitiorum totâ vitæ; seu Consolationem ex Euangelio, *Ibid. §. 1.* vult Fidem esse priorem Pœnitentiæ; idque contra Lutheranos, quos refellit; qui Terrores incussos priorem partem Pœnitentiæ affirmant, prodromum Fidei & Doloris.

SVADENTISTIS. 1. Calvinus §. 8. *Isa. 1. Quiescite agere perversè discite bene facere.* *Plal. 34. Declina à malo, & fac bonum.* 2. *Ibid. c. 4. §. 1. Quia, Pœnitentia est, Antea facta peccata deslere; & stenda non committere.* 4. *dist. 14.*

3. *Kœmnitius par. 2. Exam. pag. 941. Quia, Lex diuina peccatores minis terret: Euangeliiū consolatur propositâ Christi iustitiâ, quæ per Fidem apprehenditur. Ecce duæ: Terror & Fides.* *Marc. 1. Pœnitentiam agite, & Credite Euangelio.* *Act. 10. Testificans in Deum pœnitentiam, & Fidem in Iesum.* 4. Idem. Partes Pœnitentiæ esse visibiles debent: Terrores sunt signa externa Contritionis interna: & Fidei Confessio exterior, teste Scriptura. Ergo duæ sunt partes. Satisfactionis opera Pontificiorum non habet mandatū in Scriptura. 5. Pontificiis tres partes etiam hypocrite præstare queunt: & iis tamen tribuunt remissionem peccatorū. 6. Iudas Fide carens speclali habuit tres partes pœnitentiæ Pontificiæ; & desperauit. 7. Tres eæ sunt summe ex ritibus publicæ pœnit. abrogatæ. 8. S. Patres loquuntur de pœnitentia quæ est mutatio vitæ; non quæ est remissio peccatorum; Hoc non attento Monachi tres partes pœnitentiæ sinxerunt.

AUTOR. I. TERROR ex minis

Legis incussus, seu Mortificatio Lutherana, non est pars Pœnitentiæ; cor tamē ad hanc præparat: alia enim requiruntur ad Conuersionem; alia sunt partes Pœnitentiæ. 1. Quia S. Scriptura distinguit Terrorem ab Pœnitentia. Vide *Antichristum p. 3. q. 31.* 2. Terrores est passio naturalis, non actus virtutis; estq; in pueris & brutis, quæ tamen non ideo sunt virtuosa. 3. Terrores sunt etiam in impœnitentibus, vt in dæmonibus, *Iac. 2. qui credunt & contremiscunt.* 4. Veram nonnulli agunt pœnitentiam ex mero amore Dei, qui nullos sentierint terrores: *Psilla, Luc. 7. Dimittuntur ei peccata multa, quoniam Dilexit multum.*

II. NEC FIDES est pars pœnitentiæ, licet ad hanc requiratur vt dispositio. 1. Sic Scriptura, in Antichristo. 2. Partes pœnitentiæ sunt eæ actiones, quæ à virtute Pœnitentiæ manant: at Credere non est actus pœnitentiæ; sed virtutis Theologicæ. 3. S. Patres in definitionibus pœnitentiæ nunquam fidei meminerunt. Vt S. Gregor. *hom. 34. Pœnitentia est, præterita peccata plangere; & plangenda non admittunt.* Sic & Amb. 4. Niniuitæ, *Ioan. 3. ceciderunt in Deum, & pœnitentiâ prædicauerunt, egerunt; & tamen si eam spociale de remissis sibi peccatis non habuerunt: ideo ipem inter & merum dicitur bii dicebant: Quis scit, si conuertatur & ignoscat Deus.*

III. NEC OPERA BONA, post iustificationem facta, sunt partes pœnitentiæ. Quia multa bona sunt nulla cum relatione ad peccata præterita; sed ex solo amore in Deum, iuxta fixum semel propositum vitæ melioris.

IV. MORTIFICATIO & Viuificatio

ratio Calviniana non sunt partes Pœnitentia. I. Quia Calvinus & Beza volunt, Pœnitentiam, id est, duo illa esse fructus Fidei iustificantis; ideoque Fidee posteriores: At S. Scriptura docet, Pœnitentiam esse viam ad Iustificationem: Ier. 18. *Si pœnit. egerit gens illa; agam & ego pœnit.* Act. 2. *Pœnit. agite, & baptizetur unusquisque. &c. in remissionem peccatorum, & accipitis donum Sp. Sancti.* Act. 3. *Pœnitentini, & convertimini, ut deleantur peccata vestra.* Act. 5. *Saluatorem excitavit Deus, ad dandam pœnitentiam Israël, et Remissionem peccatorum.* Erant igitur ambo Lutherani quod Pœnitentiam constituent in Dispositivis motibus ante pœnitentiã: Calvinista; in fructibus fidei iustificantis, qui veram pœnitentiam subsequuntur.

2. Quia, Luc. 13. *Iusti non egent pœnitentiã.* sed Heb. 6 post *Fundamentum pœnitentiã ab operibus mortuis ad perfectionem ferimur.* Itaque peccatorum est pœnitentia: At Mortificatio & Viuificatio est iustorum, uti profectus: ergo partes esse pœnitentiã nequeunt.

V. Contritio, Confessio, Satisfactio sunt tres partes pœnit. Sed non illius habitus pœnit. qui virtus, simplexque est qualitas; nec Actualis pœnit. eiusdem, ut cuius effectus sunt tria illa: sed Pœnitentiã illius, quæ ad Remissionem in Sacramento ordinatur, ad quam tres ij Actus sunt necessarij: teste S. Scriptura in meo *Antichristo q. 31.* 2. Sic & S. Patres, apud *Bell. 1. Pœnit. c. 19.* 1. RATIO. I. Pœnitentia Sacramentalis non est quævis peccati detestatio & punitio; sed quæ offensam Dei respicit, ad tollendum peccatum, & Dei amicitiam reparandam. Hinc dicitur, Act. 20. *Pœnitentiam in Deum, Act. 26.*

Conversio ad Deum, & Ezech. 18. 33. cuius finis est reconciliatio & iustificatio. Atq; illius est primum dolere de violata amicitia Dei; tum fateri culpam Deo; demum pœnã se subicere; idque coram Ministro Dei: nec enim immediatè nobiscum agit Deus. 2. Natura docet pueros tria hæc, cum se peccasse norunt: At Pl. 122. *Sicut oculi servorum in manibus Dominorum suorum: ita oculi nostri ad Dominum, donec miseretur nostri. &c.* 3. Ut tria sunt instrumenta peccandi, cor, lingua, manus; ita par est, eadem, Rom. 6 *servire iustitiã in sanctificationem.*

DICO AD I. Isaias ponit Pœnitentiam ante vitæ emendationem: at Calvinus postponit etiam eam iustificationi. Et Isaias docet Pœnit. esse Causam iustificationis, non fructum. At Psaltes numerat ibi partes iustitiã; non Pœnitentiã.

AD II. Non necesse est descriptionem rei omnes partes rei continere.

AD III. Terrores ij licet gignant pœnitentiam ut causæ; non ideo sunt eiusdem partes. Terrores præeunt, Consolationes sequuntur Pœnitentiam: ergo non sunt eius partes. Adductaq; loca repugnant Kemnitio.

AD IV. Esto, sunt signa; sed non ut partium concomitantia Pœnitentiam ad Deum: verum sunt antecedentia.

AD V. Possunt & alia sacra omnia præstare: ergone reiicienda?

AD IV. Iudas erat baptizatus, & à Domino communicatus: an igitur Baptismus & Eucharistia respuenda? Deinde Iudas non habuit tres eas partes, imò nullam: ideo spem remissionis non habuit, nam desperavit.

Vv AD

AD VII. Dicitur: nunquam docebitur. Nam tres eæ etiam in Veteri Testamento fuerunt vſitatæ, patet in Dauid, & Niniuitis.

AD VIII. Iudicium hoc temerariū est aut ignorantia, aut malitia. Id ſequens aperit quæſtio.

QVÆSTIO LXXXV.

Quæ ſunt Pœnitentiæ partes Rituales?

AVTOR. Historica hæc quæſtio eſt ac ritualis; non Controverſifica: niſi quantum Luthero-caluinista Kern. & Calvinus mentiuntur. Semper igitur fuit Pœnitentiæ duplex: *Publica*; in qua peccatum publicum publicè luebat: *Privata*, in qua priuatim priuata & occulta Sacramentaliter expiabantur, cum Secreto naturali & Sacramentali. *Publica* erat Solennis, alia Non ſolennis. *Solennis* erat de culpa publici ſcandali: ſemel in vita vni concedebatur: Sacerdoti non poterat imponi, niſi degradato: Quique ſolennem egiſſet, ad Ordines nequibat admitti. Nec coniugibus imponebatur ſine mutuo conſenſu; idque à ſolo Epiſcopo.

II. Pœnitentes *ordinem* tertium tenebant: Clerici primum; Fideles ſecundum. *Habitus* erat pullus, cilicinus, caputratum. *Tempus*, quo imponebatur, erat dies Cinerum: reconciliabantur in die Cœnæ, feria V. Pœnæ erant, abſtinere ab S. Synaxi; à nuptiis, militia, à patrinatu baptiſmali: Carere aditu ad Clericatum: Extremâ Vnctione priuari. Omni die Ieiuniorum humiliare capita Sacerdoti pro eis oranti: Sepelire mortu-

os debebant: Aliis ſtando orantibus, ipe genua fleſtebant. &c.

QVÆSTIO LXXXVI.

Contritio an ſit actio bona, libera, & Evangelicæ?

LUTHERVS *Diſput. 1. contra Antinomæ præſſ.* ait Contritionem eſſe ſentum legis in conſcientia, id eſt terror ex peccato & pœnis legis. Quia Ierem. 23. *Verba mea ſunt quæ ſi malem conterens parat.* Sic LUTHERANI RIGIDI in idem conſentiunt. Hæc ita in Ierem. 1. Non eſſe liberam, ſed extortam Pœnitentiam, non Actionem. 2. Eam pertinere ad Legem, non ad Euangelium. 3. Non eſſe opus bonum, quia omni opere bono ſpoliate. Sic Rigidi contra Molle Wittembergenſes; & Kernitius.

LUTHERANI MOLLES aiunt Contritio eſſe opus bonum, Actionemque Evangelicam. Sic in colloquio Altenburgerſi. Et CALVINVS *Inſtitut. 3. cap. 3. §. 20.* eidem & Nobiſcum ſentit.

SYADENT illiſc. 1. Ierem. 23. *Verba mea ſunt quæ ſi malem conterens parat.* 2. Quia experientia docet, vix e contra timore contemneres niſi boni, multa mala in ſe agnoſcere, & poenitentiæ digno ſe iudicare. 3. Terror eſt vix ad deſperationem.

AVTOR. I. Contritio non eſt terror. 1. Docent metaphoræ: qui conteritur non eſt contremiſcere; nec contra: poteſt enim quis contremiſcere, & non conteritur. 2. Humilitas ſemper a deſt comes Contritionis; at non ita terrori: patet in dæmonibus, qui contremiſcunt.

II. Contritio eſt Actio libera; non coacta. 1. Sic Scriptura in meo *Auto-chriſtop. 3. q. 32.* 2. Quia Contritio eſt gratum Deo Sacrificium. *Pſal. 50. oculos Domini trahens Iſa. 66.* habensque pro-